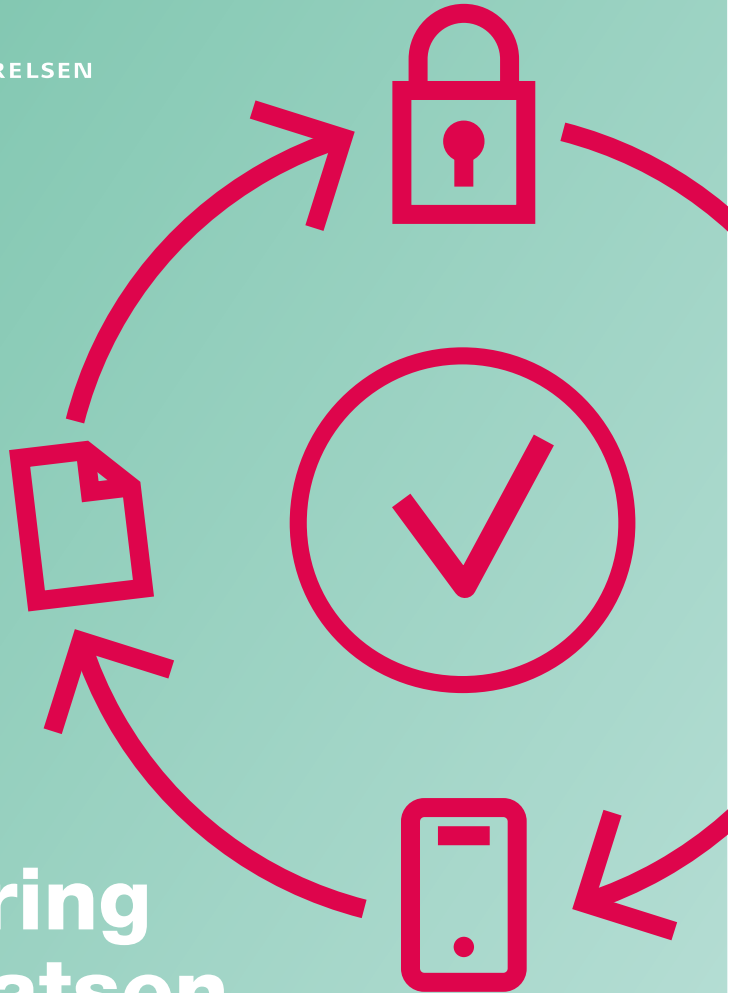

DIGITALISERINGSSTYRELSEN

Evaluering af indsatsen for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar

Maj 2021

Indhold

Kapitel 1.	
Indsatsen for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar	3
Syv principper for digitaliseringsklar lovgivning	8
Implementeringskonsekvenser	10
Kapitel 2.	
Hovedkonklusioner.....	11
Kapitel 3.	
Status på indsatsen – godt undervejs, men ikke i mål.....	17
Kapitel 4.	
Status på samarbejdet om at gøre lovgivningen digitaliseringsklar.....	26
Kapitel 5.	
Nøgletal fra lovforslag i høring.....	35
Kapitel 6	
Anbefalinger	45
Bilag A	
Metoderedegørelse	48
Vil du vide mere	51

Kapitel 1.

Indsatsen for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar

Samtlige partier i Folketinget indgik i januar 2018 aftale om digitaliseringsklar lovgivning. Aftalen betyder, at ny lovgivning, der er fremsat efter den 1. juli 2018, skal være digitaliseringsklar. Det indebærer, at lovgivningen i videst muligt omfang skal udformes i overensstemmelse med de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning.

Det er blandt formålene med aftale om digitaliseringsklar lovgivning at sikre, at de digitale muligheder i relevant omfang anvendes som middel til at understøtte en lettere hverdag for borgere og virksomheder, at sikre en mere effektiv offentlig sektor, og at den offentlige sektor håndterer data på en tryk og sikker måde med respekt for borgernes retssikkerhed mv.

Indsatsen understøttes ved, at der indføres krav om, at der på et tidligt tidspunkt i det lovforberedende arbejde, og tidligt i den politiske beslutningsproces, skal være fokus på lovforslags implementeringskonsekvenser, og at disse skal være beskrevet i lovforslaget.

Det er ligeledes en målsætning i aftale om digitaliseringsklar lovgivning, at gældende lovgivning løbende gennemgås med henblik på at vurdere, om den i højere grad kan gøres digitaliseringsklar.

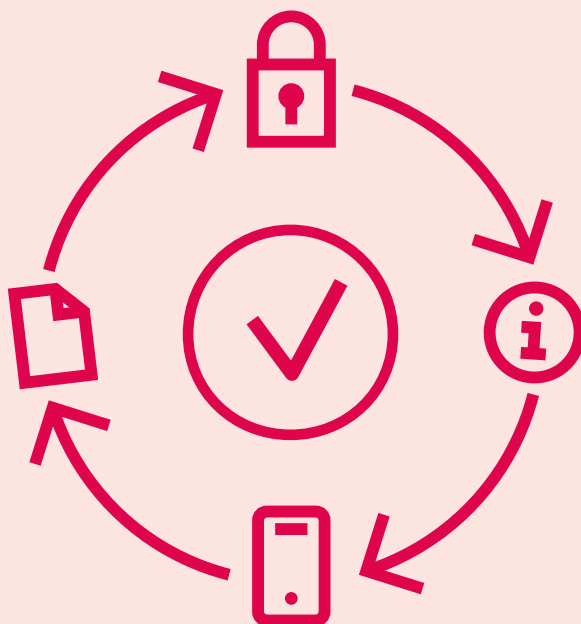
Ifølge aftalen vil aftaleparterne i løbet af 2020 vurdere, om lovgivningen i tilstrækkelig grad er digitaliseringsklar og drøfte eventuelle yderligere initiativer til at understøtte indsatsen.

Evaluering af indsatsen med at sikre digitaliseringsklar lovgivning

Denne evaluering har fokus på at understøtte vurdering og drøftelse af, om indsatsen har haft den ønskede effekt. Evalueringen fokuserer derfor i særlig grad på at afdække centrale pejlemærker i aftale om digitaliseringsklar lovgivning, herunder om indsatsen har bidraget til, at digitaliseringen af den offentlige sektor:

- sker med respekt for borgernes retssikkerhed
- understøtter en mere effektiv offentlig sektor, som håndterer borgernes data trygt og sikkert
- understøtter en lettere hverdag for borgere og virksomheder.

Herudover har evalueringen fokus på at beskrive fagministeriernes håndtering af opgaven med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar, herunder om samarbejdet med sekretariatet opleves at give tilstrækkelig værdi.

Evalueringen i hovedtræk

Evalueringen bygger på bidrag fra medarbejdere i fagministerierne med opgaver i relation til det lovforberedende arbejde. Denne gruppe af medarbejdere er afgørende for at sikre, at lovgivningen gøres digitaliseringsklar. Herudover er en bred række af interesseorganisationer og forskere blevet konsulteret med særlig fokus på, om indsatsen har gjort en forskel set udefra.

Følgende læsevejledning giver overblik over evalueringens indhold.

Kapitel 2 præsenterer et resumé af evalueringens hovedkonklusioner, som uddybes og underbygges i de efterfølgende kapitler.

Kapitel 3 gør status over indsatsen herunder særligt nøgleinteressenters vurdering af dens effekt samt særlige udfordringer for at realisere det fulde potentiale.

Kapitel 4 gør rede for samarbejdet mellem fagministerierne og sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning om at gøre lovgivningen digitaliseringsklar, og der gøres status på organiseringen af arbejdet i fagministerierne samt vurderingen af rådgivning og vejledning fra sekretariatet.

Kapitel 5 præsenterer en række nøgletal vedrørende de lovforslag, som har været i høring hos sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning i folketingssamlingen 2019-20.

Kapitel 6 præsenterer en sammenfatning af evalueringens hovedkonklusioner og anbefalinger i forhold til det fremadrettede arbejde.

Bilag A indeholder en redegørelse over datagrundlaget for evalueringen.

EKSEMPEL #1

Erhvervsministeriet: Kontrolpakken

PROBLEM

Kontrolpakken skærper indsatsen over for selskabs- og regnskabssvindel, som visse virksomheder foretager ved at gøre brug af urigtige eller forfalskede selskabs- og regnskabsoplysninger. De før gældende selskabs- og regnskabslove har vist sig ikke at indeholde tilstrækkelige redskaber til, at Erhvervsstyrelsen har kunne gribe hurtigt og effektivt ind over for svindlen og sikre retvisende regnskabs- og selskabsoplysninger.

LØSNING

Det er nødvendigt, at myndighederne har mulighed for at gribe hurtigt og effektivt ind over for økonomisk svindel og misbrug.

Erhvervsstyrelsen får eksempelvis mulighed for at udføre en digitalt understøttet forhåndskontrol af alle indberetninger om regnskabs- og selskabsanmeldelser. Kontrollen udføres på udvalgte områder som "hård" kontrol, hvor objektive fejl uden bevisvivi medfører en digital straksafgørelse om afvisning af regnskabsindberetning/ anmeldelse. Samtidig får Erhvervsstyrelsen mulighed for efterfølgende at udføre en risikobaseret kontrol, hvor virksomheders årsrapporter sammenholdes med oplysninger og dokumentation fra andre myndigheder (fx fra Skatteforvaltningen).

HVORDAN ER DET SMART?

Hvor en stikprøvekontrol er baseret på tilfældig udvælgelse, gør kontrolpakken det muligt for Erhvervsstyrelsen at udføre en systematisk digital kontrol, som forebygger lovovertrædelser allerede ved indsamling af regnskabs- og selskabsoplysninger. Denne forhåndskontrol frigør ressourcer i Erhvervsstyrelsen til at udvælge virksomheder til yderligere dybdegående kontrol.

HVILKE PRINCIPPER GØR DET MULIGT?

Kontrolpakken demonstrerer, hvordan princip #7 om forebyggelse af fejl og snyd muliggør digitaliseringsklar lovgivning, hvor det især prioriteres, at kontrollen kan understøttes digitalt, fx gennem automatiseret kontrol og ved at give mulighed for at kontrollere oplysningers korrekthed ved hjælp af relevante offentlige registre.

Det følger videre af princippet, at kontrol og tilsyn fokuseres tidligst muligt i myndighedernes arbejdsgange, fx allerede ved indberetning af regnskabs- og selskabsoplysninger, sådan at fejl kan rettes, før de får konsekvenser – frem for efterfølgende. Herved undgås lange og omkostningstunge forløb til bagudrettet genopretning, hvilket erfaringsmæssigt er mindre administrativt byrdefuldt for myndighederne og bedre service over for virksomhederne.

Sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning

Med aftale om digitaliseringsklar lovgivning blev der med virkning fra 1. februar 2018 etableret et sekretariat i Digitaliseringsstyrelsen, som gennemfører screening af lovudkast, bistår ministerierne med vejledningsindsatser og generelt understøtter arbejdet med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar.

Sekretariatet screener regeringens lovprogram og afgiver høringssvar til knap hver andet lovforslag, der fremsættes for Folketinget.

Sekretariatets arbejde foregår i tæt dialog med fagministerierne, og sekretariatet har således etableret et netværk blandt lovchefer og lovkoordinatorer, som løbende involveres i koordinering samt udveksling af erfaringer fra arbejdet med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar.

Der er til finansiering af sekretariatets arbejde afsat 7 mio. kr. på finansloven i perioden fra 2019 til 2021, heraf 3,6 mio. kr. i lønsum. Den faglige profil for medarbejdere i sekretariatet befinder sig i krydsfeltet mellem digitalisering, jura og offentlig administration.

Syv principper for digitaliseringsklar lovgivning

Vurdering af principper.

Enkle og klare regler

Lovgivningen skal være enkel og klar, så den er let at forstå for borgere og virksomheder samt let at administrere.

Digital kommunikation

Lovgivningen skal understøtte, at der kan kommunikeres digitalt med borgere og virksomheder.

Muliggør automatisk sagsbehandling

Lovgivningen skal understøtte, at administrationen af lovgivningen kan ske helt eller delvist digitalt og under hensyntagen til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed.

Sammenhæng på tværs – ensartede begreber og genbrug af data

Begreber og data skal genbruges på tværs af myndigheder. Hvis der allerede findes data, som understøtter lovens begreber, bør lovgivningen udformes, så det bliver muligt at anvende disse data.

Tryk og sikker datahåndtering

Tekniske løsninger skal bygges på en måde, så alle led i administrationen understøtter en sikker og tryk datahåndtering, og at der sikres transparens i den offentlige datahåndtering.

Anvendelse af offentlig infrastruktur

Offentlige myndigheder skal anvende eksisterende offentlig it-infrastruktur, så der sikres størst muligt genbrug og sammenhæng på tværs.

Forebygger snyd og fejl

Lovgivningen skal udformes, så den giver mulighed for effektiv it-anvendelse i kontroløjemed.

Implementeringskonsekvenser

Konsekvenser af ny lovgivning skal vurderes.
Det omfatter følgende fire elementer.

It-styring og risiko

Hvad er konsekvenserne i forhold til eksisterende it-systemer, kræves der udvikling af nye og indebærer det væsentlige risici fx i forhold til, hvornår lovgivningen kan træde i kraft?

Organisatoriske forhold

Er der væsentlige ændringer i forhold til organisering og kompetencedeling mellem myndigheder, og er der risici forbundet hermed?

Databeskyttelse

Er lovgivningen og den foreslåede administration af loven i overensstemmelse med databeskyttelseslovgivningen? Er der taget de rette forholdsregler ved eventuel datadeling og udveksling af data mellem offentlige myndigheder.

Betydning for borgerne

Bidraget lovgivningen til større gennemsigtighed, bedre tilgængelighed for borgere og virksomheder samt en mere ensartet sagsbehandling? Sikres det, at digitaliseringen respekterer borgerens rettigheder i national lovgivning?

Kapitel 2. Hovedkonklusioner

Evalueringen viser, at indsatsen for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar særligt er kendetegnet ved fire forhold:

1

Indsatsen vurderes af relevante parter at have gjort en forskel, herunder fx i forhold til tryk og sikker datahåndtering og til at understøtte en lettere hverdag for borgere og virksomheder.

2

Der er stigende opmærksomhed og vidensniveau i ministerierne om digitaliseringsklar lovgivning blandt andet som følge af høringsvar og dialog med sekretariatet.

3

Eksisterende lovgivning er kun i mindre grad gjort digitaliseringsklar.

4

Der opleves stadig færre barrierer for at sikre digitaliseringsklar lovgivning.

I det efterfølgende præsenteres de enkelte hovedkonklusioner nærmere.

Indsatsen vurderes at have gjort en forskel

Aftale om digitaliseringsklar lovgivning understreger, at brug af it og ny teknologi ikke er et mål i sig selv. Det er et blandt flere midler til at realisere vigtige politiske målsætninger, der samlet set skal føre til, at borgere og virksomheder oplever en offentlig service af høj kvalitet.

Det har været et centralt omdrejningspunkt for evalueringen at kortlægge, om centrale interessenter, herunder fagministerier og relevante interesseorganisationer, vurderer, at indsatsen har gjort en forskel i forhold til følgende tre delmålsætninger, som der er lagt særlig vægt på i indgåelsen af aftale om digitaliseringsklar lovgivning.

Interessenterne er derfor blevet spurgt, i hvilken grad de finder, at indsatsen har gjort en forskel i forhold til, at:

1. digitaliseringen af den offentlige sektor sker med **respekt for borgernes retssikkerhed**
2. sikre en mere effektiv offentlig sektor, som **håndterer borgernes data på en tryk og sikker måde**
3. understøtte **en lettere hverdag** for borgere og virksomheder.

Fagministeriernes lovchefer vurderer generelt, at indsatsen i nogen grad har gjort en forskel på disse områder, men også at der er udfordringer med at synliggøre resultaterne af indsatsen. I gruppen af interviewede lovchefer vurderer størstedelen, at indsatsen i nogen eller høj grad har gjort en forskel for de ovennævnte målsætninger. Interesseorganisationer giver udtryk for, at billedet ser tilsvarende ud fra deres perspektiv.

Flere af de interviewede lovchefer peger endvidere på, at hvis indsatsen i endnu højere grad skal bidrage til at opfylde de anførte målsætninger, vil det være relevant at øge indsatsen på et tidligere stadie i den politiske beslutningsproces.

På tidspunktet for lovforslagets udformning er det ofte begrænset, hvor ambitiøst principperne for digitaliseringsklar lovgivning kan indtænkes i udformningen af lovforslaget, da mange af de væsentlige beslutninger allerede træffes i forbindelse med den forudgående politiske behandling af udspil og indgåelsen af politiske aftaler.

Mange lovforslag i høring bidrager til stigende vidensniveau i ministerierne

Evalueringen indikerer, at processen med at lade fagministerier sende lovforslag i præhøring hos sekretariatet har bidraget til betydelig opbygning af viden i fagministerierne om, hvordan lovgivningen gøres digitaliseringsklar.

Evalueringen viser, at der over det seneste år er sket en betydelig positiv udvikling i ministeriernes opmærksomhed på hensynet til, at lovgivningen skal tænkes digitaliseringsklar fra begyndelsen. Dette manifesterer sig blandt andet i, at sekretariatets anbefalinger til, hvordan et lovforslag kan gøres endnu mere digitaliseringsklart i højere grad end tidligere indarbejdes i det endelige lovforslag.

Evalueringen indikerer, at ministeriernes fremadrettede behov for viden og vejledning om at gøre lovgivningen digitaliseringsklar ændrer sig. Særligt medarbejdere med juridiske kompetencer efterspørger vejledning på et stadigt højere niveau i form af fx konkrete eksempler og sparring på højt fagligt niveau. Herudover vil der i ministerierne være øvrige grupper af medarbejdere, herunder nyansatte og medarbejdere med policy-opgaver, hvor der er behov for generel introduktion til, hvad det indebærer at gøre lovgivningen digitaliseringsklar.

Eksisterende lovgivning er kun i mindre grad gjort digitaliseringsklar

Mens lovchefer og interesseorganisationer finder, at arbejdet med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar i nogen grad har udmøntet sig i konkrete effekter, peges der samtidig på, at arbejdet med løbende at revidere **eksisterende** lovgivning generelt endnu ikke er påbegyndt.

Tilsvarende vurderer lovcheferne i fagministerierne, at implementeringskonsekvenser ofte først bliver belyst i selve lovforslaget og ikke tidligere i den politiske beslutningsproces.

Evalueringen indikerer, at hvis eksisterende lovgivning generelt skal gøres digitaliseringsklar, vil det kræve, at ministeriernes løbende revision af lovgivningen suppleres med et mere målrettet fokus på at kortlægge potentialer og udfordringer ved eksisterende lovgivning. Dette kan skabe grundlag for en prioritering af områder, der med fordel kan underlægges en mere grundlæggende revision.

Barrierer er velkendte og færre end tidligere

Fagministerierne vurderer overordnet set, at det med få forbehold har været muligt at efterleve kravene fra aftale om digitaliseringsklar lovgivning.

Udfordringerne har særligt handlet om at tage initiativ til, at eksisterende lovgivning løbende gennemgås samt at tilvejebringe forudsætninger for at sikre, at digitaliseringsklar lovgivning tænkes ind så tidligt som muligt i den politiske beslutningsproces. Et øget fokus på digitaliseringsklar lovgivning tidligt i den politiske beslutningsproces vil øge mulighederne for, at den vedtagne lovgivning vil være mere enkel at implementere, herunder at understøtte digitalt.

Evalueringen viser, at når lovskriverne i fagministerierne skal redegøre for, hvilke barrierer der har besværliggjort eller hindret fuld efterlevelse af kravene fra aftale om digitaliseringsklar lovgivning, fremhæves særligt forhold, som er kendt fra tidligere års undersøgelser. Barriererne omfatter blandt andet manglende tid til belysning af implementeringskonsekvenser eller relativt bundne rammer fra en politisk aftale eller et direktiv. Det er endvidere kendetegnende, at forholdene i mindre grad vurderes at udgøre en barriere sammenlignet med det foregående år. Tilsvarende er andelen af lovskrivere, som giver udtryk for, at der ikke har været nogen oplevede udfordringer steget væsentligt. Der er derfor tale om en overordnet positiv udvikling.

Evalueringen indikerer således, at en indsats for at sikre, at implementeringskonsekvenser og efterlevelsen af principperne belyses på et tidligere tidspunkt i den politiske beslutningsproces, herunder i EU's lovgivende institutioner, potentielt vil kunne bidrage til at reducere resterende barrierer.

Fremadrettede anbefalinger

Evalueringsens hovedkonklusioner peger på, at der fremadrettet kan være behov for at målrette indsatsen mod tre konkrete fokusområder:

- Systematisk kortlægning af potentialet ved revision af eksisterende lovgivning
- Indsats for at styrke fokus på digitaliseringsklar lovgivning på et tidligere stadie af den politiske beslutningsproces
- Målrettet formidlings- og uddannelsesindsats

I kapitel 6 gennemgås de konkrete anbefalinger nærmere med afsæt i ovenstående fokusområder.

EKSEMPEL #2

Miljøministeriet: Digital håndhævelse af miljøzoneinitiativer

PROBLEM

I Danmark ønskes det at mindske luftforureningen fra dieslbiler yderligere i de største byer. Luftforurening påvirker hvert år mange danskeres helbred. Derfor har det i længere tid været en ambition fra politisk side at forbedre luftkvaliteten i byerne.

Det er blandt andet gjort ved at indføre såkaldte miljøzoner i udvalgte byzoner og sidenhen stramme disse. Miljøzoner stiller krav til køretøjets alder eller montering af partikelfilter hos dieseldrevne lastbiler, busser og varebiler.

Ved ikrafttrædelsen af de nye skærpede miljøzonekrav i 2019 blev markant flere tunge køretøjer omfattet og samtidigt blev varebiler omfattet af reglerne. Det var samtidig et ønske fra branchen at gå væk fra det fysiske klistermærke i forruden.

Derfor var det fysiske kendetegn for overholdelse af reglerne ikke længere tilstede, og en manuel – og relativt tilfældig – kontrol af så mange køretøjer ville ikke være mulig at håndhæve tilfredsstillende, ligesom det ville trække store ressourcer fra politi og tilsynsmyndighed.

LØSNING

Efter de skærpede krav til dieseldrevne lastbiler, busser og varebiler, blev der vedtaget en ny lov, der gør det muligt at anvende et digitalt system, hvor køretøjer, der kører inden for miljøzonen, kontrolleres automatisk ved aflæsning af nummerpladen. Der er både faste og mobile kameraer.

Nummerpladen tjekkes automatisk op mod de registrerede oplysninger om køretøjet (alder og/eller partikelfilter) i det offentligt tilgængelige motorregister. Således kan myndigheder på systematisk vis føre automatiseret kontrol med hvilke køretøjer, som færdes i miljøzonerne, samt om de efterlever miljøzonekravene.

Det var dog forventet, at der ved en digitaliseret/automatiseret kontrol ville blive opdaget langt flere overtrædelser, end der hidtil har været – både på grund af den automatiserede kontrol, men også fordi langt flere køretøjer blev omfattet af miljøzonekravene.

Ved en konstateret overtrædelse i det digitale system blev der derfor i samme lov indført betinget objektivt ansvar for overtrædelserne af miljøzonereglerne, hvilket betyder, at ansvaret som udgangspunkt påhviler køretøjets ejer, medmindre føreren af køretøjet vedkender sig ansvaret. Dermed bliver det en næsten fuld automatiseret/digital håndhævelse af reglerne.

HVORDAN ER DET SMART?

Med et betinget objektivt ansvar, på baggrund af nummerpladegenkendelse og informationerne i motorregistret, kan myndighederne håndhæve kontrollen med miljøzonerne på automatiseret vis.

På denne måde er det forventningen, at der opnås en langt større efterlevelse af reglerne og en markant bedre mulighed for at håndhæve reglerne.

Alternativet til denne løsning ville have været at håndhæve kontrollen manuelt, dvs. ved at alle køretøjsejere skulle anskaffe et fysisk klistermærke til forruden af køretøjet, som ville være genstand for politiets almindelige kontrol. En sådan løsning vil føre til større administrative omkostninger, fordi alle køretøjer, der opfylder reglerne, skulle have et klistermærke. Dette ville med stor sandsynlighed også resultere i, at håndhævelsesgraden vil blive markant udfordret.

HVILKE PRINCIPPER GØR DET MULIGT?

Loven demonstrerer efterlevelse af princip #3 om automatisk sagsbehandling, som betoner, at ny lovgivning så vidt muligt skal anvende objektive kriterier, når det giver mening, og der ikke er behov for et fagprofessionelt skøn.

Med lovgivningen etableres grundlaget for en kontrol baseret på objektive kriterier, herunder særligt hvem, der har ansvaret for et køretøjs tilstedeværelse i en miljøzone. Det bliver ligeledes muligt at indhente oplysningerne om den ansvarlige borger i køretøjsregisteret og udsende et administrativt bødeforlæg.

Kapitel 3.

Status på indsatsen

– godt undervejs, men ikke i mål

Kapitlet gør status på indsatsen for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar. Der tages afsæt i vurderinger givet dels af interesseorganisationer og forskere og dels af lovchefer i fagministerierne.

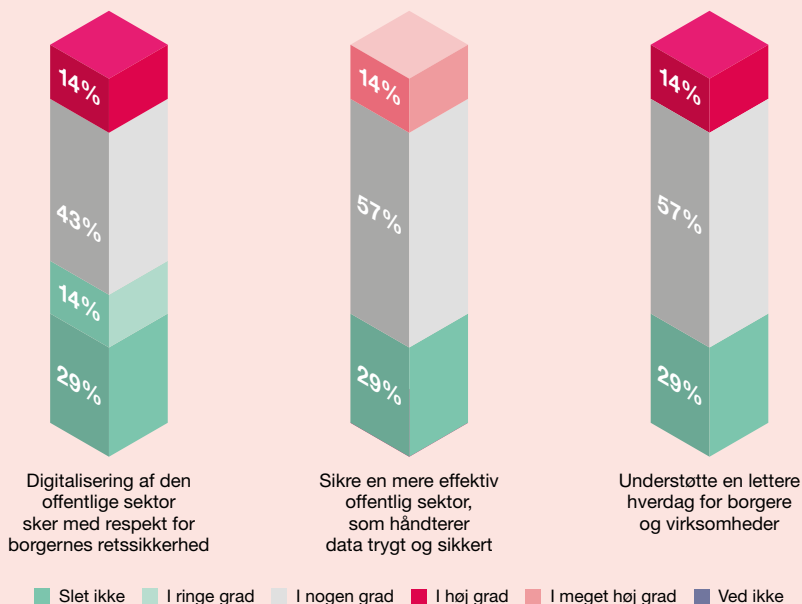
Den overordnede vurdering fra disse parter er, at indsatsen er godt undervejs, men endnu ikke fuldt i mål.

Indsatsen vurderes at have haft en effekt

Der er i forbindelse med denne evaluering gennemført interviews med et udsnit af chefer med ansvar for det lovforberedende arbejde i centraladministrationen. Lovcheferne er blandt andet blevet spurgt i hvilken grad, de vurderer, at indsatsen for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar har bidraget til at opnå de målsætninger, der blev opstillet i aftale om digitaliseringsklar lovgivning, jf. figur 3.1.

Figur 3.1

Er det din erfaring, at indsatsen for at gøre lovgivningen mere digitaliseringsklar siden 1. juli 2018 har bidraget til, at ...

Kilde: Interview med lovchefer i fagministerier

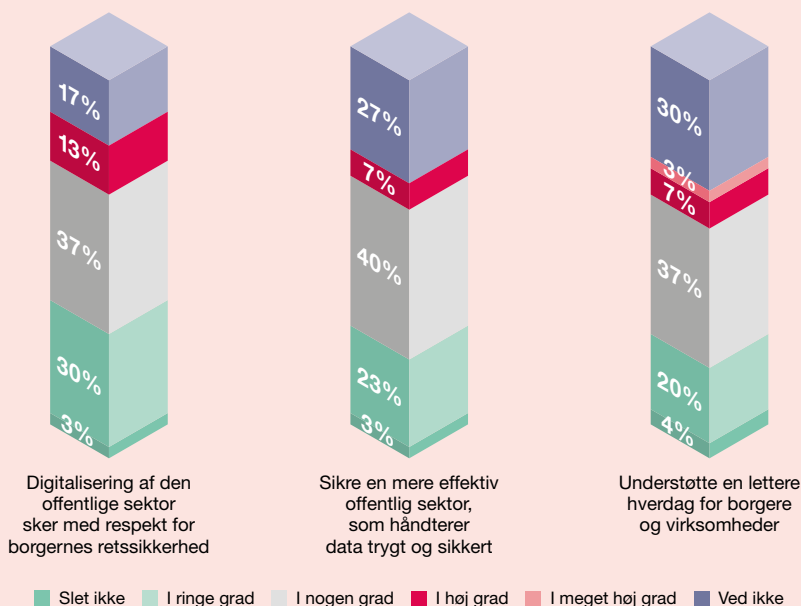
Figuren viser, at et flertal af de interviewede lovchefer på mellem 57 og 71 pct. vurderer, at indsatsen i nogen grad eller mere har bidraget til at realisere målsætningerne i aftale om digitaliseringsklar lovgivning, som samlet set skal føre til, at borgere og virksomheder oplever en bedre offentlig service af høj kvalitet.

Blandt de lovchefer, som har vurderet, at det 'slet ikke' er tilfældet, fremhæves det eksempelvis, at man i forvejen er opmærksomme på at opfylde ovenstående målsætninger, blandt andet i kraft af databeskyttelseslovgivningen og det almindelige lov kvalitetsarbejde.

Lovchefernes vurdering af effekten af indsatsen er suppleret ved at stille samme spørgsmål til en bred række af interesseorganisationer og forskere, som til daglig følger central-administrationens arbejde med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar inden for deres område, jf. figur 3.2.

Figur 3.2

Er det din erfaring, at indsatsen for at gøre lovgivningen mere digitaliseringsklar siden 1. juli 2018 har bidraget til, at ...

Kilde: Survey med interesseorganisationer

Som det fremgår af figuren, er det også – når der ses bort fra gruppen, der svarer 'ved ikke' – størstedelen af de adspurgte interesseorganisationer og forskere, der generelt vurderer, at indsatsen i nogen grad eller mere har haft en effekt på de politiske målsætninger.

50 pct. af de adspurgte interesseorganisationer og forskere vurderer, at indsatsen i nogen grad eller mere har bidraget til, at digitaliseringen af den offentlige sektor sker med respekt for borgernes retssikkerhed, mens 33 pct. vurderer, at dette kun i ringe grad eller slet ikke har været tilfældet.

I forhold til spørgsmålet om indsatsen har bidraget til at sikre en mere effektiv offentlig sektor, vurderer 47 pct. af respondenterne, at dette i nogen grad eller mere har været tilfældet, mens 26 pct. vurderer, at det kun i ringe grad eller slet ikke har været tilfældet.

Endelig vurderer 47 pct., at indsatsen i nogen grad eller mere har understøttet en lettere hverdag for borgere og virksomheder, mens 24 pct. vurderer, at det i ringe grad eller slet ikke har været tilfældet.

Vurderingen er omfattet af en vis usikkerhed, givet at mellem 17 pct. og 30 pct. af respondenterne angiver, at de ikke føler sig i stand til at foretage vurderingen af, om indsatsen har bidraget til at gøre en forskel på de tre anførte områder. Det kan indikere, at indsatsen har visse udfordringer med at synliggøre resultaterne over for relevante målgrupper.

Obligatorisk vurdering af implementeringskonsekvenser

Aftalen om digitaliseringsklar lovgivning indebærer, at implementeringskonsekvenser af nye lovinitiativer vurderes og beskrives så tidligt som muligt i den politiske beslutningsproces. Det betyder, at ministerierne er forpligtet til at undersøge og beskrive de implementeringskonsekvenser, som nye love og politiske aftaler forventes at få. Det omfatter fx en beskrivelse af, om der skal oprettes nye sagsgange eller ske tilretning af it-systemer. Tilsvarende er det et opmærksomhedspunkt at vurdere lovinitiativets virkning i forhold til borgernes retssikkerhed samt hvordan data behandles trygt og sikkert. Hensigten er at sikre, at konsekvenser af ny lovgivning for fx borgeren for den offentlige anvendelse af borgernes data og i forhold til nye it-systemer er kendte og gennemarbejdede, før lovgivningen bliver endeligt besluttet i Folketinget

Lovcheferne peger på kravene om at revidere eksisterende lovgivning samt om at sikre belysning af implementeringskonsekvenser på et tidligt tidspunkt i det lovforberedende arbejde som særligt udfordrende at leve op til.

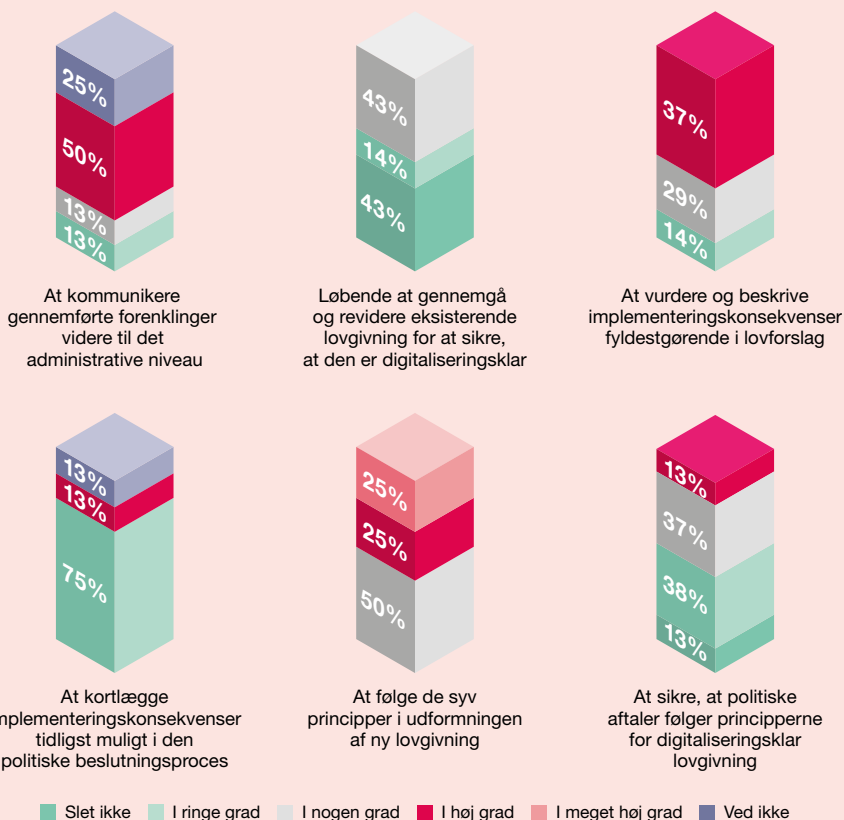
Ambitionen om et øget fokus på tidlig belysning af implementeringskonsekvenser af politiske aftaler er underlagt en række rammebetingelser for ministeriets udarbejdelse af beslutnings- og forhandlingsoplæg. Disse arbejdsgange er generelt kendetegnet ved at være prægede af komplekse og tidspressede forløb.

Særlige udfordringer

Lovcheferne giver generelt udtryk for, at det har været muligt at efterleve kravene fra aftale om digitaliseringsklar lovgivning i det lovforberedende arbejde – om end i varierende omfang, jf. figur 3.3.

Figur 3.3

I hvilket omfang finder du, at det har været muligt at efterleve kravene fra aftale om digitaliseringsklar lovgivning som led i det almindelige, lovforberedende arbejde (lovchefer i fagministerier)

Kilde: Interview med lovchefer i fagministerier

Som det fremgår af figuren, vurderer lovcheferne, at kravet om at ny lovgivning følger de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning i relativ høj grad har kunnet efterleves. Samlet vurderer 50 pct. af lovcheferne, at det i høj eller meget høj grad har været muligt.

I næsten tilsvarende grad vurderer lovcheferne, at kravet om at vurdere og beskrive implementeringskonsekvenser fyldestgørende i lovforslag har kunnet efterleves. 57 pct. af lovcheferne vurderer således, at det i høj grad har været muligt at kortlægge implementeringskonsekvenserne fyldestgørende.

Omvendt vurderes kravet om at sikre, at politiske aftaler følger principperne for digitaliseringsklar lovgivning af lovcheferne som det, der har været sværest at efterleve i praksis. Det gælder således, at 51 pct. af lovcheferne vurderer, at det i ringe grad eller slet ikke har været muligt at sikre, at politiske aftaler følger principperne, mens 75 pct. af lovcheferne vurderer, at det i ringe grad har været muligt at kortlægge implementeringskonsekvenserne tidligt.

Når det kommer til kravet om løbende at revidere eksisterende lovgivning og sikre, at den er digitaliseringsklar, gælder det, at 67 pct. af lovcheferne vurderer, at det i ringe grad eller slet ikke har været muligt at efterleve.

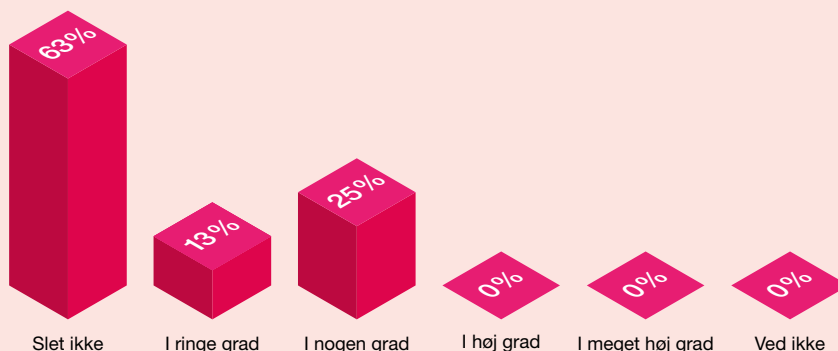
De adspurgte interesseorganisationer og forskere giver ligeledes udtryk for, at fagministerierne efter deres opfattelse ikke i tilstrækkeligt omfang har revideret eksisterende lovgivning for at gøre den digitaliseringsklar.

Lovcheferne i fagministerierne er tilsvarende blevet spurgt i hvilket omfang, de systematisk har foretaget en vurdering af, om deres portefølje af eksisterende lovgivning er digitaliseringsklar, jf. figur 3.4.

Figur 3.4

Fagministerierne har kun i ringe omfang foretaget en systematisk vurdering af, om portefølje af eksisterende lovgivning er digitaliseringsklar

Har I foretaget en systematisk vurdering af, om ministeriets portefølje af eksisterende lovgivning efterlever kravene til digitaliseringsklar lovgivning?

Kilde: Interview med lovchefer i fagministerier

Som det fremgår af figuren, er der et flertal på 63 pct. af lovcheferne, der giver udtryk for, at der slet ikke er foretaget en sådan systematisk vurdering, mens den resterende gruppe giver udtryk for, at det kun i ringe eller nogen grad har været tilfældet.

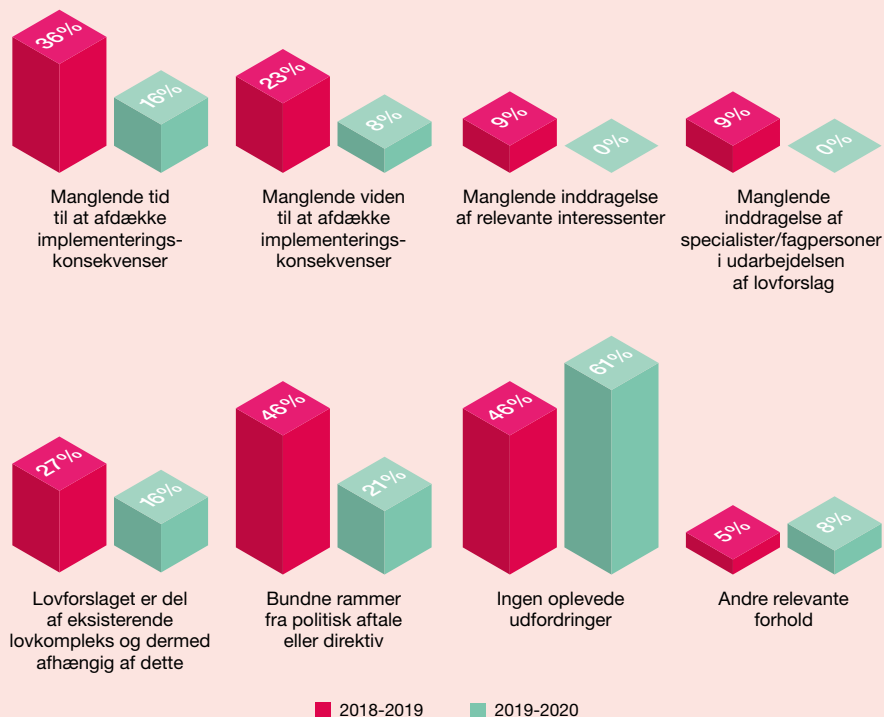
Evalueringen indikerer således, at det har været en væsentlig udfordring for fagministerierne at leve op til aftale om digitaliseringsklar lovgivnings mål om løbende at revidere eksisterende lovgivning med henblik på at sikre, at den er digitaliseringsklar.

Tilsvarende er tendensen, at implementeringskonsekvenser ofte først belyses i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget og ikke i forbindelse med indgåelsen af den politiske aftale, som var intentionen i aftale om digitaliseringsklar lovgivning.

Færre barrierer for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar

De adspurgte lovskrivere giver generelt udtryk for, at de oplever færre barrierer for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar sammenlignet med den foregående samling, jf. figur 3.5.

Figur 3.5
Barrierer for at opfylde kravene til digitaliseringsklar lovgivning
2018 – 2020

Kilde: Survey med lovskrivere i fagministerier

Sammenligner man svarafgivelsen i folketingssamlingen 2019-2020 med folketingssamlingen 2018-2019, er det tydeligt, at der generelt identificeres færre barrierer for at opfylde kravene til digitaliseringsklar lovgivning. Som det fremgår af tabel 3.6, er der således 61 pct. af de adspurgte lovskrivere, som giver udtryk for, at de ikke har oplevet særlige udfordringer for at opfylde kravene til digitaliseringsklar lovgivning. Til sammenligning var det kun 46 pct. af lovskriverne, der gav udtryk for dette for folketingssamlingen 2018-2019.

Andelen af lovskrivere, der giver udtryk for, at bundne rammer fra en forudgående politisk aftale eller et direktiv har udgjort en barriere i forhold til at opfylde kravene fra aftale om digitaliseringsklar lovgivning er faldet væsentligt fra folketingssamlingen 2018-2019 til folketingssamlingen 2019-2020.

Evalueringen synes generelt at indikere, at det er de samme typer af barrierer, der udgør en udfordring i forhold til at gøre lovgivningen digitaliseringsklar, men også at disse barrierer i langt mindre grad udgør en udfordring sammenlignet med sidste år.

En del af grunden synes at være, at folketingssamlingen 2019-2020 var den første samling, hvor kravene til digitaliseringsklar lovgivning var gældende og dermed kendt på de indledende stadier i den politiske beslutningsproces, hvilket har gjort det lettere for fagministerierne i højere grad at sikre, at oplæg til beslutninger og forhandlinger udformes i overensstemmelse hermed.

EKSEMPEL #3

Skatteministeriet: Restanceinddrivelsesmyndighedens håndtering af fordringer med dataproblemer, forældelse mv. (Datalovpakke I)

PROBLEM

Arbejdet med at sikre, at borgere betaler deres gæld til det offentlige har i Danmark været besværliggjort af, at data om borgernes gæld af forskellige myndigheder har været registreret efter divergerende og til tider mangelfuld praksis.

Formålet med Datalovpakke 1 er at understøtte arbejdet med at få ryddet op i data om borgernes gæld til det offentlige. Reglerne skal blandt andet gøre så mange gældsposter som muligt konverteringsparate, så de kan overflyttes til og inddrives mere effektivt via det nye inddrivelsessystem, PSRM. Oprydningsarbejdet er ganske betydeligt og omfatter flere millioner af gældsposter til et samlet set større milliardbeløb.

Der pågår således et større arbejde i regi af Skatteministeriet med at foretage denne oprydning til gavn såvel for de offentlige finanser som for borgernes retsbevidsthed.

Den samlede oprydningsopgave er imidlertid fortsat administrativt byrdefuld, da den omfatter data om flere millioner af gældsposter af varierende datamæssig kvalitet og med forskellige forældelsesfrister.

LØSNING

Med loven gives Skatteministeriet hjemmel til at lægge nogle harmoniserede forudsætninger til grund for inddrivelsen af fordringer i tilfælde, hvor der er berettiget tvivl om de registrerede oplysninger i restanceinddrivelsesmyndighedens systemer. Samtidig udskydes fristen for forældelse af disse fordringer, således at myndighederne fortsat kan nå at gøre kravet gældende.

HVORDAN ER DET SMART?

Ved at lade Folketinget vedtage lovgivning, der tilvejebringer klare rammer for, hvordan data om gældsposter skal anvendes i tvivlstilfælde, skabes et entydigt retsgrundlag for håndteringen af borgernes gæld til det offentlige. Det gør det blandt andet muligt at foretage mere vidtgående inddrivelseskridt, herunder særligt automatisk lønindeholdelse, som er en administrativt effektiv måde at foretage inddrivelse på. Alternativet til lovgivning ville have været enten at miste muligheden for at inddrive et betragteligt beløb af borgernes ubetalte gæld til det offentlige til skade for retsbevidstheden eller at anvende uforholdsmæssigt mange administrative ressourcer til en manuel gennemgang af data om flere millioner af gældsposter.

HVILKE PRINCIPPER GØR DET MULIGT?

Loven demonstrerer, hvordan princip #4 om ensartede begreber gør det muligt for en myndighed under fornøden inddragelse af hensynet til borgernes retssikkerhed at foretage effektiv datadrevet administration ved at harmonisere anvendelsen af data, der er fejlbehæftet som følge af uensartet praksis hos forskellige myndigheder.

Kapitel 4.

Status på samarbejdet om at gøre lovgivningen digitaliseringsklar

Når lovgivningen skal gøres digitaliseringsklar på et givent ministerområde, er det det enkelte ministerium og myndighederne herunder, der har de bedste forudsætninger for at foretage de faglige vurderinger og afvejelser, som opgaven kræver. Arbejdet med det enkelte lovforslag kræver erfaringsmæssigt involvering af en række andre myndigheder og berørte parter med viden om administrationen af lovforslaget i praksis.

For at sikre en tværgående erfaringsopsamling og videndeling, er der i forbindelse med indgåelsen af aftale om digitaliseringsklar lovgivning etableret et centralt statsligt sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning, som bistår ministerierne med vejledning og faglig sparring. Dette omfatter blandt andet screening af relevante lovforslag samt udarbejdelse af hørings-svar til lovforslag.

Sekretariatet har samlet set udarbejdet hørings-svar til 218 af de 519 lovforslag, som er blevet fremsat for Folketinget i folketings-samlingerne 2018-19 og 2019-20.

Evalueringen har særligt haft fokus på ministeriernes og lovskriverens opfattelse af, om de oplever sig i stand til at varetage opgaven med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar. Endvidere har der været fokus på, om den nuværende arbejdsdeling mellem fagministerier og sekretariatet giver de bedste rammer for samarbejde.

Evalueringen viser overordnet, at der i fagministerierne er opbygget et højt niveau af viden om, hvordan lovgivningen gøres digitaliseringsklar. Sekretariatet er i hyppig kontakt med fagministerierne med henblik på at yde vejledning og bistand. Den etablerede procedure med sekretariatets screening af lovforslag og udarbejdelse af hørings-svar sikrer i den forbindelse en regelmæssig og løbende kontakt mellem sekretariatet og fagministeriernes lovskrivere. Den hyppige kontakt bidrager endvidere til at øge kendskabet til, hvordan lovgivningen gøres digitaliseringsklar.

Brug af og tilfredshed med sekretariatets vejledning og rådgivning

Der er gennemført en survey blandt medarbejdere i fagministerierne med lovforberedende opgaver. I den forbindelse er der blandt andet blevet spurgt ind til, hvilke former for vejledning og sparring fra sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning, der vurderes at være mest værdifuld. Medarbejderne tilkendegiver generelt, at såvel hørings-svar som den tidlige dialog med sekretariatet om udformningen og beskrivelsen af lovforslag er værdifuld i arbejdet med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar.

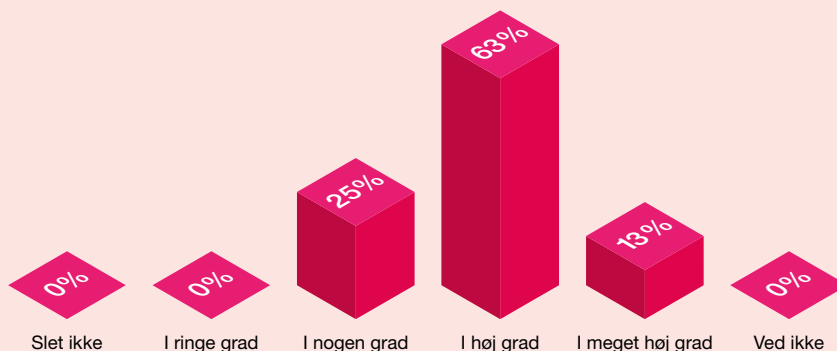
Lovcheferne i fagministerierne giver udtryk for, at tidlig dialog om lovforslag kan være et godt supplement til den mere formelle høringsprocedure, idet den tidlige dialog kan bidrage til på et tidligt tidspunkt at spore medarbejdere i fagministeriet i retning af vigtige opmærksomhedspunkter i et konkret lovforslag.

Lovcheferne i fagministerierne er i øvrigt blevet bedt om at vurdere graden af tilfredshed med den vejledning og rådgivning, som stilles til rådighed for fagministerierne til understøttelse af arbejdet med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar:

Figur 4.1

Fagministeriernes tilfredshed med tilbud om vejledning og rådgivning fra sekretariatet

Oplever I, at vejledning og rådgivningstilbud fra sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning fungerer tilfredsstillende?

Kilde: Interview med lovchefer i fagministerier

Som det fremgår af figuren, vurderer et flertal på 76 pct. af de adspurgte, at vejledning og rådgivning fra sekretariatet i høj grad eller meget høj grad fungerer tilfredsstillende.

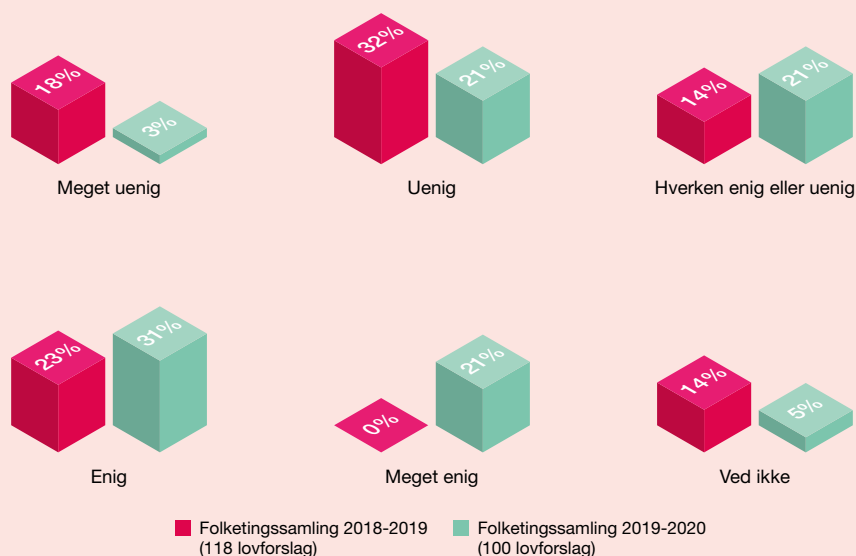
Lovcheferne giver udtryk for, at sekretariatet har været gode til at tilpasse indsatsen, så den giver værdi i forhold til en ofte presset proces for det lovforberedende arbejde. Det er således ikke alene høringsssvarene, men også den forudgående uformelle dialog med rådgivning og procesmæssig koordination, som lovcheferne finder værdifuld.

Ministeriernes anvendelse af sekretariatets hørings svar

Som supplement til ovenstående er lovskriverne i fagministerierne blevet spurgt i hvilket omfang, de har foretaget ændringer i et lovforslag på baggrund af tilbagemeldingerne i sekretariatets hørings svar, jf. figur 4.2. Svaret på det spørgsmål er naturligvis en konkret pejling på i hvilket omfang, konceptet for digitaliseringsklar lovgivning fører til konkrete ændringer i de udkast til lovforslag, der fremsættes til behandling i Folketinget.

Figur 4.2

Andel af lovskrivere, som giver udtryk for, at høringsvaret har givet anledning til ændringer af deres lovforslag

Kilde: Survey med lovskrivere i fagministerier

Som det fremgår af figuren, er der i folketingssamlingen 2019-20 en andel på over halvdelen af de adspurgte lovskrivere, som giver udtryk for, at de har foretaget konkrete ændringer i lovforslaget på baggrund af anbefalinger i høringsvaret. Andelen er steget markant sammenlignet med den foregående samling, hvor andelen var tættere på hver fjerde.

Opfattelsen underbygges, når man ser på de **lovforslag**, som sekretariatet har udarbejdet høringsvar til.

Sekretariatet har således gennemgået samtlige lovforslag, som har været i høring i sekretariatet i folketingssamlingerne 2018-19 og 2019-20 og efterfølgende blevet fremsat for Folketinget.

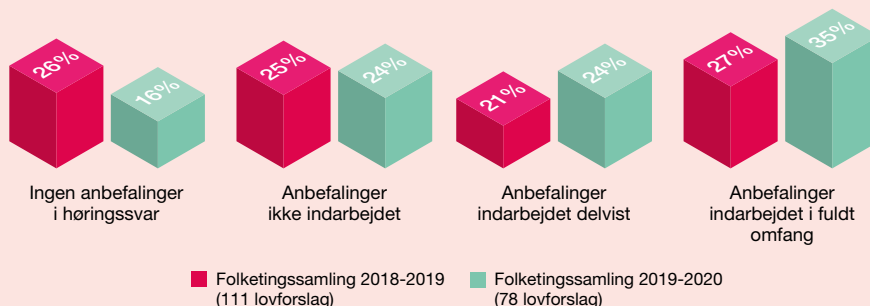
Ved gennemgangen har sekretariatet sammenlignet det udkast til lovforslag, som sekretariatet modtog i høring, med den endelige udgave, der efterfølgende er blevet fremsat for Folketinget.

Formålet med gennemgangen har været at fastslå, om sekretariatets konkrete anbefalinger fra høringsvaret er afspejlet i det lovforslag, der efterfølgende er fremsat for Folketinget.

Sekretariatets gennemgang viser, at fagministerierne i høj grad indarbejder de konkrete anbefalinger fra sekretariatets høringsvar i det færdige lovforslag. Gennemgangen viser desuden, at andelen er stigende over tid, jf. figur 4.3.

Figur 4.3

Sekretariatets vurdering af, om fagministerierne indarbejder konkrete anbefalinger fra høringsvar i fremsatte lovforslag

Kilde: Egne undersøgelser.

Som det fremgår af figuren, gælder det i mere end hvert tredje tilfælde, hvor sekretariatet afgiver høringsvar, at fagministerierne indarbejder anbefalingerne i fuldt omfang, mens det kun i hvert fjerde tilfælde sker, at sekretariatets anbefalinger ikke indarbejdes.

Sammenlignet med den foregående samling er der tale om, at anbefalingerne i sekretariatets høringsvar i stigende grad indarbejdes i de lovforslag, der fremsættes for Folketinget.

I forlængelse af lovskriverens udsagn om, at høringsvaret ofte giver anledning til ændringer af lovforslaget, viser ovenstående tal, at ændringerne ofte medfører indarbejdelse af de konkrete anbefalinger fra høringsvaret. Evalueringen indikerer således, at processen med afgivelse af høringsvar giver værdi for fagministerierne i deres arbejde med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar.

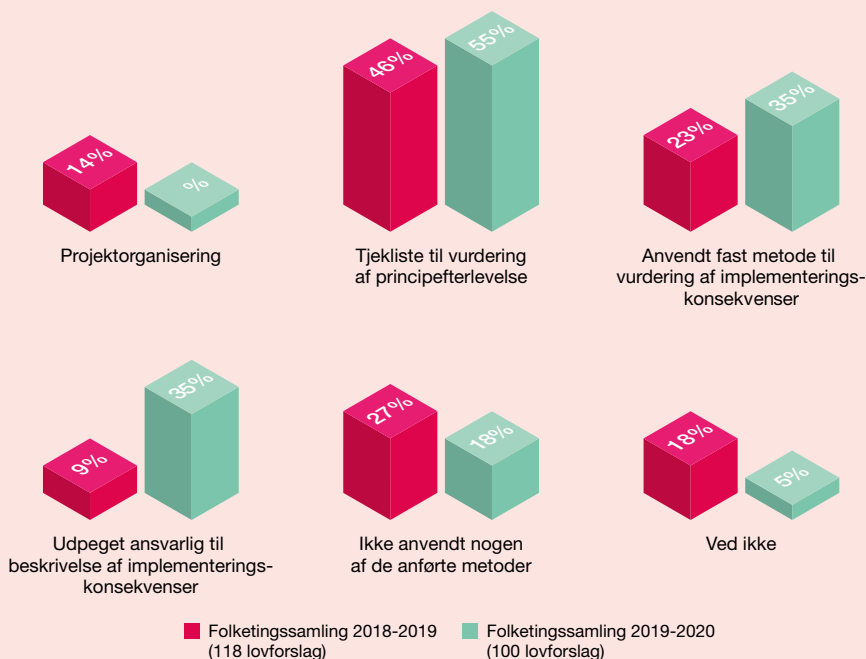
Organisering og tilrettelæggelse af arbejdet i ministerierne

Et andet væsentligt aspekt i evalueringen har været, hvordan fagministerierne internt organiserer arbejdet med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar, samt i hvilken grad ministeriernes medarbejdere føler sig fagligt kvalificeret til at varetage indsatsen.

Evalueringen viser, at der i fagministerierne i stigende grad arbejdes med fælles og centraliserede processer og fremgangsmåder til at sikre, at lovgivningen gøres digitaliseringsklar, jf. figur 4.4.

Figur 4.4

Ministeriet har i forbindelse med forberedelsen af et lovforslag konkret anvendt følgende metoder

Kilde: Survey med lovskrivere i fagministerier

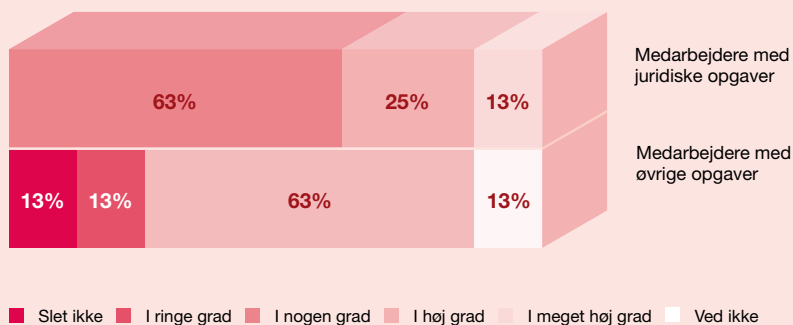
Som det fremgår af figuren, er der en stigende andel af lovskrivere, som giver udtryk for, at man i fagministerierne anvender metoder til sikring af, at lovforslaget gøres digitaliseringsklart. Det er således betegnende, at over halvdelen giver udtryk for, at man har anvendt en tjekliste til vurdering af lovforslagets efterlevelse af principper for digitaliseringsklar lovgivning, ligesom flere end hver tredje anvender en fast metode til vurdering af lovforslagets implementeringskonsekvenser.

Det gælder endvidere, at der i fagministerierne i stigende grad arbejdes med en central forankring af arbejdet med at sikre, at lovgivningen er digitaliseringsklar, ligesom der deles viden og erfaringer på tværs af ministerierne om effektive virkemidler og organiseringsformer. Samarbejdet har blandt andet ført til udarbejdelse og offentliggørelse af en række caseeksempler, ligesom der er etableret et erfa-netværk for lovchefer og lovkoordinatorer i fagministerierne.

Lovcheferne i fagministerierne giver udtryk for, at særligt medarbejdere med juridiske og lovforberedende arbejdsopgaver generelt føler sig fagligt godt klædt på til at varetage opgaven med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar.

Figur 4.5

I hvilken grad vurderer lovcheferne, at ministeriets medarbejdere er fagligt klædt på til at varetage opfyldelsen af delmålene i aftale om digitaliseringsklar lovgivning

Kilde: Interview med lovchefer i fagministerier

Figuren viser, at flere end hver tredje af lovcheferne angiver, at ministeriernes medarbejdere med juridiske opgaver i høj eller meget høj grad er klædt på til at varetage opfyldelsen af målene, mens de resterende to tredjedele anfører, at det i nogen grad er tilfældet.

Lovcheferne fremhæver blandt andet det store sammenfald mellem de syv principper og idealerne for det generelle lov kvalitetsarbejde som årsag til, at det er relativt nemt for medarbejdere med juridisk fagkompetence at sætte sig ind i og efterleve principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

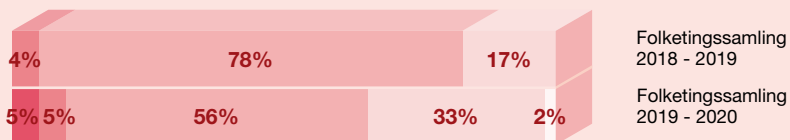
Lovcheferne peger generelt på vurderingen og beskrivelsen af lovforslagets implementeringskonsekvenser som det område, der rent fagligt volder de største udfordringer.

Her er det ofte tilfældet, at de juridiske medarbejdere har behov for at involvere kolleger med andre fagligheder som eksempelvis økonomi, digitalisering eller sagsbehandling.

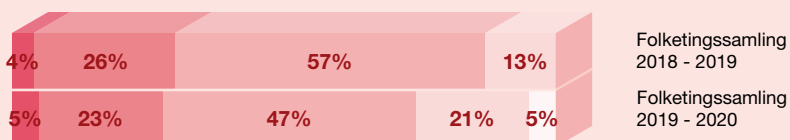
I forbindelse med evalueringen er lovskriverne i ministerierne blevet bedt om at forholde sig til en række konkrete udsagn om i hvilken grad, de føler sig fagligt kvalificeret til at varetage arbejdet med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar, jf. figur 4.6.

Figur 4.6

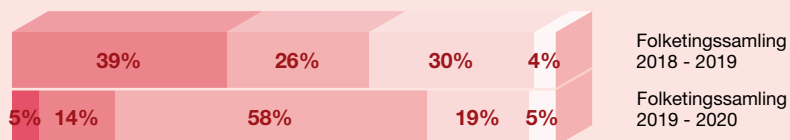
Juridiske medarbejderes kendskab og faglige kvalificering til at gøre lovgivningen digitaliseringsklar

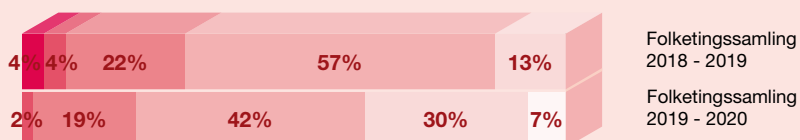
Jeg har kendskab til konceptet

Jeg er fagligt kvalificeret til at arbejde med digitaliseringsklar lovgivning

Jeg har adgang til tilstrækkelig information

Min myndighed har arbejdet aktivt med at tænke muligheder for digitalisering ind tidligt i forberedelsen af lovforslag

Meget uenig Uenig Hverken enig eller uenig Enig Meget enig Ved ikke

Kilde: Survey med lovskrivere i fagministerier

Som det fremgår af figuren, er der generelt tale om en positiv udvikling i lovskrivernes kendskab til og faglige kvalificering for at arbejde med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar.

Det er således betegnende, at andelen af lovskrivere, der erklærer sig meget enige med de ovenstående udsagn, generelt er stigende. Således er andelen af lovskrivere, som er meget enige i, at de er fagligt kvalificeret til at arbejde med digitaliseringsklar lovgivning, steget fra 13 pct. til 21 pct., ligesom andelen, der er meget enige i, at deres myndighed har arbejdet aktivt med at tænke muligheder for digitalisering ind tidligt i forberedelsen af lovforsalg, er steget fra 13 pct. til 30 pct.

Undtagelsen til ovennævnte er udsagnet om, hvorvidt lovskriverne har adgang til tilstrækkelig information. Her er andelen af lovskrivere, som erklærer sig meget enige, faldet fra 30 pct. til 19 pct. Til gengæld er andelen, som erklærer sig enige, steget fra 26 pct. til 58 pct. i samme periode.

EKSEMPEL #4

Beskæftigelsesministeriet: Udbetaling af et engangstilskud til ydelsesmodtagere

PROBLEM

Et flertal i Folketinget besluttede den 17. august 2020 som et led i den økonomiske genopretning i kølvandet på Covid19-krisen, at staten skulle udbetale et engangstilskud på 1.000 kr. til modtagere af offentlige ydelser som eksempelvis folkepension, førtidspension, dagpenge, kontanthjælp og SU.

LØSNING

Med loven gives Arbejdsmarkedets Tillægspension mulighed for at trække på relevante offentlige registre for på baggrund af objektive kriterier om de berettigede modtagere at danne en liste over alle borgere, der i april 2020 har modtaget en eller flere af de omfattede offentlige ydelser. Listen gør det muligt at foretage automatisk udbetaling af beløbet til de omfattede borgeres NemKonto uden yderligere forudgående sagsbehandling.

Loven giver endvidere hjemmel til, at Arbejdsmarkedets Tillægspension efter forudgående ansøgning kan træffe afgørelse om, hvorvidt en person er omfattet af den berettigede personkreds for engangstilskuddet, selvom personen ikke har modtaget en udbetaling automatisk fra Arbejdsmarkedets Tillægspension. Det gælder fx i de situationer, hvor der på baggrund af myndighedsfejl er fejl i registerdata vedrørende personen, herunder at personen fx ikke fremgår som ydelsesmodtager for april måned. Det gælder også i de situationer, hvor personen er omfattet af den berettigede personkreds, men ikke har modtaget udbetalingen, fordi vedkommende fortsat ikke har anvist en NemKonto.

HVORDAN ER DET SMART?

Ved som udgangspunkt at tilrettelægge udsøgning og udbetaling fuldt automatisk og uden forudgående sagsbehandling, men samtidig bevare muligheden for, at borgere, som ikke i første omgang har modtaget tilskuddet, kan ansøge om at få det udbetalt, sikres det, at en meget omfangsrig arbejdsopgave med at udbetale midler til anslået 2,2 mio. borgere kan gennemføres hurtigt og med et minimum af administrative byrder uden, at der går på kompromis med borgernes rettigheder.

HVILKE PRINCIPPER GØR DET MULIGT?

Loven demonstrerer, hvordan princip #3 om brug af objektive kriterier muliggør lovgivning, der gør det smidigere for offentlige myndigheder at gennemføre meget omfangsrige administrative opgaver på en for retssikkerheden betryggende måde.

Kapitel 5.

Nøgletal fra lovforslag i høring

Nærværende kapitel gennemgår en række relevante nøgletal vedrørende de lovforslag fra fagministerierne, som sekretariatet har modtaget i høring i forbindelse med forberedelse af lovforslag til folketingssamlingen 2019-2020. Nøgletallene vil blive sammenlignet med de tilsvarende nøgletal for den foregående samling med henblik på at kunne vurdere, om udviklingen går i den ønskede retning.

Fagministeriernes overholdelse af seks ugers-fristen

Det gælder for folketingssamlingen 2019-2020, at fagministerierne i mindre grad end tidligere har fulgt anbefalingen om at sende lovforslag i høring hos sekretariatet senest seks uger før lovforslaget fremsættes i offentlig høring, jf. tabel 5.1.

Tabel 5.1

Andel af lovforslag i præhøring hos sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning, som er modtaget rettidigt

Samling	Antal lovforslag i præhøring	Antal rettidigt fremsendte lovforslag	Andel i pct.
2018/19	118	26	22
2019/20	100	10	10

Anm.: Rettidig afsendelse af lovforslag i præhøring er seks uger før den offentlige høring.

Som det fremgår af tabellen, var det kun hvert tiende lovforslag, som sekretariatet modtog i høring i folketingssamlingen 2019-2020, som blev modtaget senest seks uger før lovforslaget udsendes i offentlig høring.

Det er vigtigt, at sekretariatet modtager lovforslagene i høring i god tid forud for deres udsendelse i offentlig høring, da det giver fagministerierne bedre tid til at indarbejde ændringer i lovforslaget på baggrund af anbefalinger i høringsvaret.

Udviklingen skal dog ses i lyset af, at folketingssamlingen 2019-2020 fristmæssigt var påvirket af afholdelsen af folketingsvalg i juni 2019.

Sekretariatet har som kompensation for den manglende overholdelse af fristen for oversendelse af lovforslag i høring intensiveret indsatsen for at indlede en tidlig dialog med ministerierne med henblik på at give målrettet input til digitaliseringsklar udformning af udkast til lovforslagene.

Princippernes relevans i forhold til lovforslag i høring

De syv principper for digitaliseringsklar lovgivning, som er anført i aftale om digitaliseringsklar lovgivning, vil i varierende grad være relevante for de enkelte lovforslag, som sekretariatet modtager i høring. Det er i høj grad lovforslagets konkrete indhold, der afgør, om det er relevant at efterleve de enkelte principper.

Det gælder generelt, at såvel principper som implementeringskonsekvenser i stigende grad har været relevante i forhold til de lovforslag, som sekretariatet har modtaget i høring i folketingssamlingen 2019-2020, jf. tabel 5.2.

Tabel 5.2

Relevansen af principper for digitaliseringsklar lovgivning og implementeringskonsekvenser for lovforslag modtaget i høring

Princip	2018/19	2019/20	Ændring (pct.-point)
Enkle og klare regler	42 pct.	51 pct.	+9
Digital kommunikation	26 pct.	44 pct.	+18
Muliggøre automatisk sagsbehandling	46 pct.	52 pct.	+6
Sammenhæng på tværs – ensartede begreber og genbrug af data	32 pct.	44 pct.	+12
Tryk og sikker datahåndtering	38 pct.	44 pct.	+6
Anvendelse af offentlig infrastruktur	19 pct.	38 pct.	+19
Forebygge snyd og fejl	18 pct.	34 pct.	+16
Implementeringskonsekvens			
It-understøttelse, it-styring og risiko	71 pct.	62 pct.	-9
Organisatoriske og administrative konsekvenser	50 pct.	50 pct.	0
Databeskyttelse	6 pct.	35 pct.	+29
Betydning for borgerne	3 pct.	30 pct.	+27

Som det fremgår af tabellen, er der generelt sket en stigning i de andele, hvorefter de enkelte principper er vurderet til at være relevante i relation til de lovforslag, der er modtaget i høring. Den største stigning har været i relation til principperne om anvendelse af offentlig infrastruktur, digital kommunikation og forebyggelse af snyd og fejl.

Udviklingen viser endvidere, at implementeringskonsekvenser i stigende grad bliver italesat ved lovforslag modtaget i høring. Eneste undtagelse er "it-understøttelse, it-styring og risiko", hvor hyppigheden af forholdets relevans i forhold til mængden af lovforslag modtaget i høring er faldet med 9 procentpoint.

Til gengæld bliver forhold vedrørende databeskyttelse og betydningen for borgerne påtalt stadig hyppigere. Som det fremgår af tabellen, har der således været store stigninger på henholdsvis +29 procentpoint og +27 procentpoint i hyppigheden, hvormed disse forhold bliver påtalt, mellem folketingssamlingerne i 2018-2019 og 2019-2020. Stigningen skal dog ses i lyset af et relativt lavt udgangspunkt i folketingssamlingen 2018-2019.

Andelen af lovforslag, som demonstrerer efterlevelse af principper for digitaliseringsklar lovgivning er tilsvarende steget i folketingssamlingen 2019-2020, jf. tabel 5.3.

Tabel 5.3

Andel af lovforslag modtaget i høring, der demonstrerer efterlevelse af principper for digitaliseringsklar lovgivning

Princip	2018/19	2019/20	Ændring
Enkle og klare regler	24 pct.	31 pct.	+7
Digital kommunikation	8 pct.	26 pct.	+18
Muliggøre automatisk sagsbehandling	9 pct.	31 pct.	+22
Sammenhæng på tværs – ensartede begreber og genbrug af data	14 pct.	26 pct.	+12
Tryk og sikker datahåndtering	13 pct.	17 pct.	+4
Anvendelse af offentlig infrastruktur	6 pct.	16 pct.	+10
Forebygge snyd og fejl	8 pct.	23 pct.	+15

Kilde: Egen udarbejdelse pba. driftsstatistik.

Tabellen viser, at stadig flere lovforslag efterlever principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Den største stigning er sket i relation til princippet om at muliggøre automatisk sagsbehandling. Dette handler blandt andet om at vurdere, om der foreligger hensyn, som taler imod muligheden for at anvende objektive kriterier i lovgivning. Objektive kriterier bidrager både til, at lovgivningen er entydig og let at forstå for borgeren og lettere at administrere, men understøtter også muligheden for hel eller delvis automatisering af sagsbehandlingen på de områder, hvor det giver mening, og der eksempelvis ikke er behov for et fagprofessionelt skøn.

Andel af lovforslag med implementeringskonsekvenser og anbefalinger

Andelen af fremsatte lovforslag, som sekretariatet har vurderet til at have implementeringskonsekvenser for offentlige myndigheder, og derfor rekvireret i høring forud for fremsættelsen, er på nogenlunde samme niveau i 2019-2020 som i folketingssamlingen 2018-2019, jf. tabel 5.4.

Tabel 5.4**Andel af fremsatte lovforslag med implementeringskonsekvenser per ministerium, folketingsamling 2019-2020**

Ministerium	Antal fremsatte lovforslag	Antal som vurderes at have implementeringskonsekvenser	Andel i pct.	Andel i pct. (samling 2018/19)
Skatteministeriet	49	13	27 pct.	32 pct.
Beskæftigelsesministeriet	26	10	38 pct.	80 pct.
Erhvervsministeriet	26	8	31 pct.	38 pct.
Justitsministeriet	22	3	14 pct.	24 pct.
Social- og Indenrigsministeriet	20	9	45 pct.	-
Transport- og Boligministeriet	18	8	44 pct.	21 pct.
Miljø- og Fødevarerministeriet	16	16	100 pct.	9 pct.
Udlændinge- og Integrationsministeriet	16	4	25 pct.	57 pct.
Sundheds- og Ældreministeriet	13	4	31 pct.	30 pct.
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet	11	7	64 pct.	25 pct.
Børne- og Undervisningsministeriet	10	6	60 pct.	-
Uddannelses- og Forskningsministeriet	6	2	33 pct.	40 pct.
Finansministeriet	4	0	0 pct.	33 pct.
Kulturministeriet	3	2	67 pct.	50 pct.
Forsvarsministeriet	2	1	50 pct.	25 pct.
Kirkeministeriet	2	1	50 pct.	0 pct.
Udenrigsministeriet	0	0	0 pct.	20 pct.
Undervisningsministeriet	-	-	-	40 pct.
Børne- og Socialministeriet	-	-	-	38 pct.
Økonomi- og Indenrigsministeriet	-	-	-	0 pct.
I alt	244	94	39 pct.	34 pct.

Kilde: Egen udarbejdelse pba. driftsstatistik.

Som det fremgår af tabellen, har sekretariatet vurderet, at 39 pct. af de fremsatte lovforslag medførte implementeringskonsekvenser for offentlige myndigheder. Det skal ses i lyset af, at den tilsvarende andel i folketingssamlingen 2018-2019 var på 34 pct.

Tabel 5.5
Andel af høringsvar med anbefalinger,
folketingssamling 2019-2020

Ministerium	Antal lov- forslag med implemente- ringskonse- kvenser	Antal hørings- svar med anbefalinger	Andel i pct.	Andel i pct. (samling 2018/19)
Skatteministeriet	13	11	85 pct.	52 pct.
Beskæftigelsesministeriet	10	9	90 pct.	81 pct.
Erhvervsministeriet	8	8	100 pct.	60 pct.
Justitsministeriet	3	3	100 pct.	83 pct.
Social- og Indenrigsministeriet	9	9	100 pct.	-
Transport- og Boligministeriet	8	6	75 pct.	75 pct.
Miljø- og Fødevarerministeriet	16	14	88 pct.	66 pct.
Udlændinge- og Integrations- ministeriet	4	3	75 pct.	13 pct.
Sundheds- og Ældreministeriet	4	4	100 pct.	70 pct.
Klima-, Energi- og Forsynings- ministeriet	7	5	71 pct.	100 pct.
Børne- og Undervisningsministeriet	6	6	100 pct.	-
Uddannelses- og Forsknings- ministeriet	2	1	50 pct.	50 pct.
Finansministeriet	0	0	0 pct.	50 pct.
Kulturministeriet	2	2	100 pct.	66 pct.
Forsvarsministeriet	1	1	100 pct.	0 pct.
Kirkeministeriet	1	1	100 pct.	0 pct.
Udenrigsministeriet	0	0	0 pct.	100 pct.
Undervisningsministeriet	-	-	-	83 pct.
Børne- og Socialministeriet	-	-	-	100 pct.
Økonomi- og Indenrigsministeriet	-	-	-	0 pct.
I alt	94	83	88 pct.	87 pct.

Kilde: Egen udarbejdelse pba. driftsstatistik.

Endelig gælder det, at fagministerierne med samme hyppighed som i sidste samling anbefales at justere eller udbygge beskrivelsen af implementeringskonsekvenser for de lovforslag, som sendes i høring hos sekretariatet, jf. tabel 5.5.

Som det fremgår af tabellen, har sekretariatet afgivet anbefalinger om justering af lovforslag i 88 pct. af de afgivne høringsvar, mens tallet for den foregående samling var 87 pct.

Statistikken synes således at indikere, at en betydelig andel af lovforslag fra fagministerierne medfører implementeringskonsekvenser.

Statistikken viser også, at det forhold, at sekretariatet i gennemsnit har haft færre dage til at gennemgå det enkelte lovforslag, ikke har haft indflydelse på, hvor ofte sekretariatet afgiver anbefalinger om justeringer til lovforslag i deres høringssvar.

Tilsvarende blev det i kapitel 2 dokumenteret, at ministerierne i betydeligt og stigende omfang foretager ændringer i udkastet til lovforslag på baggrund af anbefalingerne fra sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning.

EKSEMPEL #5

Digitaliseringsklar lovgivning og tilgængelighed

Det fremgår af aftale om digitaliseringsklar lovgivning, at digitaliseringen af den offentlige sektor skal ske under hensyntagen til borgernes retssikkerhed.

Digitalisering skal bidrage til større gennemsigtighed, bedre tilgængelighed og højere retssikkerhed – ikke det modsatte. Derfor skal alle borgere have lige muligheder for at kommunikere med det offentlige eller opnå indsigt i egen sag.

Når offentlige myndigheder stiller digitale løsninger til rådighed, vil mange borgere opleve, at myndighederne bliver mere tilgængelige, fordi de kan tilgås uden, at man behøver at indfinde sig et bestemt sted i åbningstiden.

Det er imidlertid vigtigt, at overgangen til digitale løsninger ikke afskærer borgere med dårligere forudsætninger for at betjene sig selv digitalt fra adgang til det offentlige.

Det betyder blandt andet, at nye digitale løsninger skal tilrettelægges, så der tages hensyn til borgere, som på grund af fx funktionsnedsættelse, mangel på digitale færdigheder mv. ikke kan benytte de tilbudte digitale kommunikationskanaler eller offentlig infrastruktur. Tilbud om hjælp og vejledning, personlig sagsbehandling samt muligheden for at benytte alternative, analoge kommunikationskanaler sikrer, at ingen borgere hægtes af i den digitale udvikling.

Af principperne for digitaliseringsklar lovgivning følger det, at ny lovgivning skal udformes under hensyntagen til offentlige myndigheders generelle tilgængelighed for borgerne. Dette skal blandt andet sikres ved, at lovgivningen udformes, så den er enkel at forstå for borgere og virksomheder, at der tages hånd om borgere, som ikke er digitale og at digitale løsninger lever op til internationale retningslinjer for web-tilgængelighed.

Det følger således af princip #2 om digital kommunikation, at borgere med særlige vilkår skal have muligheden for at benytte alternative kommunikationskanaler som alternativ til obligatoriske digitale løsninger til fx modtagelse af digital post.

At lovgivningen er digitaliseringsklar, indebærer således også, at der aktivt er taget stilling til konsekvenserne for tilgængeligheden af offentlige myndigheders tjenester ved en digitalisering.

Med lov om en ny procedure for indsamling af vælgererklæringer blev der eksempelvis skabt en digital portalløsning, der gør det lettere for borgere selv at afgive en vælgererklæring for et parti ved hjælp af NemID. Loven sikrer endvidere, at der fastholdes en papirbaseret procedure for afgivelse af vælgererklæringer for eksempelvis at tilgode-se borgere, der ikke kan anvende Digital Post, men som fortsat skal have mulighed for at udøve deres demokratiske rettigheder.

EKSEMPEL #6

Indholdet i sekretariatets hørings svar

Når sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning modtager et lovforslag i høring fra et ministerium, vil sekretariatet typisk udarbejde et hørings svar med en eller flere anbefalinger.

Anbefalingerne tager afsæt i en vurdering af lovforslagets efterlevelse af principperne for digitaliseringsklar lovgivning samt i vurderingen og beskrivelsen af lovforslagets implementeringskonsekvenser.

Det er fagministeriernes ansvar at sikre, at lovforslaget efterlever principper for digitaliseringsklar lovgivning, ligesom det er fagministerierne, der træffer afgørelse i tilfælde, hvor der kan være behov for at afveje efterlevelse af principperne mod eventuelle andre hensyn.

Sekretariatet vil i et hørings svar typisk påpege, hvordan ministeriet i højere grad dels kan redegøre for lovforslagets efterlevelse af principperne og dels kan synliggøre over for Folketinget, hvilke konkrete afvejninger, der måtte være fundet sted under det lovforberedende arbejde.

Endvidere vil sekretariatet i hørings svaret påpege områder, hvor ministeriets vurdering og beskrivelse af lovforslagets implementeringskonsekvenser med fordel kan uddybes.

I det nedenstående er anført et par eksempler på konkrete anbefalinger, som kan fremgå af sekretariatets hørings svar:

Konsekvenser for borgerne

”Sekretariatet noterer sig ministeriets vurdering af, at lovforslaget ikke har offentlige implementeringskonsekvenser af betydning.

Sekretariatet finder imidlertid, at ministeriet i overensstemmelse med kravet om at vurdere og beskrive lovforslagets konsekvenser for borgerne kan overveje nærmere at redegøre for, om borgere hvis ansøgning kendes ugyldig vil blive informeret herom. En sådan orientering kunne eksempelvis gøre brug af digital post og tjene til at sikre, at borgere ikke uforvarende forpasser muligheden for at gøre brug af deres ret til at afgive fornyet ansøgning inden for perioden ud fra en fejlagtig opfattelse af, at deres ansøgning fortsat er gældende.”

Databeskyttelse

”Sekretariatet finder, at ministeriet kan overveje nærmere at beskrive hvilke tekniske foranstaltninger, der påtænkes taget i anvendelse for at sikre, at eventuelle personoplysninger, herunder erklæringer afgivet efter den foreslåede paragraf X, behandles trygt og sikkert. Dette særligt i forbindelse med nævnets undersøgelse af, om der er grundlag for at træffe afgørelse om annullering af de afgivne erklæringer.”

Princip #5 om tryk og sikker datahåndtering

”Sekretariatet finde det positivt, at ministeriet i lovforslagets afsnit X har anført overvejelser om lovforslagets forenelighed med databeskyttelseslovgivningen. Herunder findes det positivt, at ministeriet særligt har forholdt sig til proportionaliteten i hjemlen til behandlingen af følsomme personoplysninger afvejet mod de mål, der forfølges med lovforslaget.”

Princip #7 om at undgå snyd og fejl

Sekretariatet noterer sig, at ministeriet blandt en række konkrete forhold, der kan give anledning til begrundet mistanke om retsbrud, anfører uforholdsmæssigt store udsving for centrale parametre for indsamlingen, idet denne formulering egner sig til at kunne konstateres automatisk ved opsætning af de rette, digitale kontrolmekanismer.

Et konkret eksempel på sekretariatets høringssvar kan findes på Folketingets hjemmeside:

Høringsnotat med høringssvar afgivet af sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning (s. 3-5) <https://www.ft.dk/samling/20182/lovforslag/L1/bilag/1/2065625/index.htm>

Kapitel 6.

Anbefalinger

Evalueringen tegner et billede af en indsats, der er kommet godt fra start med en positiv udvikling fra år til år. Evalueringen viser imidlertid også, at der på enkelte områder fortsat udestår betydelige udfordringer med at gøre lovgivningen digitaliseringsklar

Det drejer sig i særlig grad om:

- at sikre en løbende revision af eksisterende lovgivning
- at sikre, at implementeringskonsekvenser og princippefterlevelse belyses på et tidligt tidspunkt i den politiske beslutningsproces
- at supplere ministeriernes erfaringsopbygning med uddannelses- og vejledningstilbud tilpasset relevante målgrupper.

I det følgende præsenteres en række anbefalinger om konkrete tiltag, som potentielt kan iværksættes for at følge op på evalueringens hovedkonklusioner. Anbefalingerne gennemgås under ovenstående fokusområder.

Kortlægning af potentialet ved revision af eksisterende lovgivning

Det fremgår af aftale om digitaliseringsklar lovgivning, at eksisterende lovgivning løbende skal revideres med henblik på at sikre, at den er digitaliseringsklar.

Evalueringen indikerer, at fagministerierne kun i ringe grad har foretaget en løbende gennemgang og revision af eksisterende lovgivning med henblik på at sikre, at den er digitaliseringsklar. Det efterlader et behov for stillingtagen til, om der bør lægges en ekstra indsats i forhold til at gennemgå eksisterende lovgivning.

Der er flere fordele – både fra borgerperspektiv og fra administrativt perspektiv – forbundet med en mere systematisk revision af eksisterende lovgivning. På beskæftigelsesområdet har revisionen af Lov om aktiv beskæftigelse (LAB) fx ført til mere gennemsigtighed i lovgivningen for borgeren. På det daværende Miljø- og Fødevarerministeries område har arbejdet med Lovkompasset fx reduceret mængden af love på ressortområdet betydeligt.

Ved mere systematisk at revidere eksisterende lovgivning vil det eksempelvis være muligt at harmonisere anvendelse af begreber og data på tværs af områder, og eksisterende regler vil kunne forenkles og strømlines, så de bliver nemmere at administrere digitalt.

Eksisterende lovgivning er ofte kendetegnet ved knopskydning og mange komplekse lag. En systematisk revision kan sikre, at lovgivningen bliver mere enkel og klar og giver mulighed for at tage stilling til, om der kan frigøres ressourcer til borgernær service ved at eliminere uklarheder eller overflødige led i sagsbehandlingen. En sådan gennemgang vil ofte være en ressourcekrævende øvelse og kan derfor fokuseres på områder, hvor der forventes at være et særligt potentiale.

Styrket fokus på digitaliseringsklar lovgivning på et tidligt stadie af den politiske beslutningsproces

Det fremgår af aftale om digitaliseringsklar lovgivning, at implementeringskonsekvenser skal belyses tidligst muligt i den politiske beslutningsproces.

Evalueringen indikerer, at der vil være potentiale for at styrke fokus på digitaliseringsklar lovgivning på tidligere stadier af beslutningsprocessen, herunder i forbindelse med politiske forhandlinger. Digitaliseringsklare politiske aftaler vil være ensbetydende med, at konsekvenser for enkelte borgergrupper, spørgsmål af databeskyttelsesretlig karakter, organisatoriske og it-relaterede spørgsmål m.v. er grundigt belyst og beskrevet i aftalen. Det vil øge gennemsigtigheden i den politiske forhandlingsproces og synliggøre de implementeringsmæssige konsekvenser af fx at tilgodese enkelte målgrupper, som sjældent harmonerer med en nem og digital implementering. Det kan derfor overvejes, hvilke tiltag der vil kunne fremme denne målsætning fra udarbejdelse af tjeklister til mere strukturelle tiltag.

På tilsvarende vis kan det overvejes at udarbejde materiale til sikring af, at der i forbindelse med fagministeriernes udarbejdelse af grund- og nærhedsnotater om potentielle EU-retsakter findes retningslinjer og mulighed for vejledning til sikring af, at der inddrages overvejelser om, i hvilken udstrækning de foreslåede bestemmelser vil kunne udmøntes i digitaliseringsklar lovgivning i en dansk kontekst.

Måltrettet formidlings- og uddannelsesindsats

Det fremgår af aftale om digitaliseringsklar lovgivning, at fagministerierne løbende skal tilbydes vejledning til understøttelse af arbejdet med digitaliseringsklar lovgivning.

Evalueringen indikerer, at der er tilfredshed i ministerierne med den løbende vejledning. Evalueringen peger også på områder, hvor der kan være behov for en yderligere indsats.

Konkret kan det overvejes at udarbejde målrettede uddannelses tilbud til udvalgte grupper i centraladministrationen med henblik på at sikre, at den relevante viden er til stede, når behovet opstår.

Uddannelses tilbuddene vil kunne udbydes differentieret, dels som et hyppigt tilbagevendende tilbud om en generel introduktion til en bred målgruppe samt mere skræddersyede tilbud om undervisning og sparring på et højere fagligt niveau for udvalgte målgrupper.

Fortsat uddannelse og vidensopbygning i ministerierne skal også understøtte, at tanker om digitaliseringsklar lovgivning også indgår i udfærdigelse af andre regulerende akter, herunder særligt bekendtgørelser, som ofte regulerer konkrete forhold i grænsefladen mellem juridiske forhold og tekniske foranstaltninger. Sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning afgiver ikke høringssvar til udkast til bekendtgørelser.

EKSEMPEL #7

Flere lande henter inspiration fra Danmark

En række lande og internationale institutioner viser interesse for at lære mere om de danske erfaringer på området.

Der er afholdt en række oplæg for andre lande om ideerne bag digitaliseringsklar lovgivning, herunder har fx det tyske formandskab for EU's ministerråd i andet halvår 2020 inviteret Digitaliseringsstyrelsen til at præsentere de danske erfaringer for de øvrige medlemslande ved en konference i november **2020**.

I OECD-regi har der også været interesse for de danske erfaringer: Eksempelvis åbnede Norge den 21. september 2020 et nationalt ressourcecenter, der minder om Digitaliseringsstyrelsens sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning.

Digitaliseringsstyrelsen er endvidere blevet indrapporteret som en ny intern tilsynsmyndighed på det regulatoriske område til brug for OECD's rapport om reguleringspolitik, som udkommer i **2021**.

Også i europæisk sammenhæng har de danske erfaringer vakt interesse: Digitaliseringsstyrelsen deltog eksempelvis i oktober 2020 som oplægsholder på et webinar i samarbejde med EU-Kommissionen. På webinaret præsenterede repræsentanter fra kommissionens generaldirektorat for informatik (DG DIGIT) et kommende værktøj, som er udviklet med inspiration i de danske erfaringer. Værktøjet gør det muligt for kommissionen at få et "digitalt kvalitetstjek" af nye politiske udspil i regi af kommissionens kommende, opdaterede udgave af hjælpe-midler under deres "Better Regulation"-lovkvalitetsindsats.

Med Berlin-erklæringen om det digitale samfund og værdibaseret offentlig digitalisering fra 8. december 2020 opfordrer EU's ministerråd kommissionen til at sikre, at fremtidige forslag til direktiver og forordninger fra kommissionens side gøres digitaliseringsklare i regi af Better Regulation-indsatsen.

Bilag A

Metoderedegørelse

Metode

Evalueringen har overordnet været opdelt i følgende faser:

- Dataindsamling
- Kvalificering
- Analyse
- Produktion
- Validering

I evalueringens indledende fase har der været indsamlet data fra en række kilder, herunder respondenter med grænseflader til arbejdet for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar. Der har også været foretaget desk research i form af kvantitative deepdives til belysning af effekten af sekretariatets høringssvar.

Forståelsen af de indsamlede data er herefter søgt kvalificeret ved uformel dialog med en række informanter.

På baggrund af de indsamlede data og sekretariatets kvalificerede forståelse heraf er der foretaget en egentlig analyse af data med en række præliminære konklusioner.

I produktionsfasen er de enkelte analytiske konklusioner herefter søgt sammenkædet, hvilket er dokumenteret i et udkast til en evalueringsrapport.

Udkastet til evalueringsrapporten er herefter blevet forelagt og drøftet af en række nøgleinteressenter i regi af en række fokusgruppeinterviews, herunder repræsentanter fra Digitaliseringsstyrelsens Advisory Board om de juridiske rammer for digital forvaltning, medlemmer af Dataetisk Råd, gruppen af lovchefer i centraladministrationen samt kommunale myndigheder med henblik på en validering af de præsenterede konklusioner.

På baggrund af tilbagemeldinger i valideringen er evalueringsrapporten blevet tilpasset og præciseret.

Der er til understøttelse af evalueringen gennemført følgende dataindsamlinger:

- Interview med lovchefer
- Survey med interesseorganisationer og forskere
- Survey med lovskrivere
- Kortlægning af effekten af sekretariatets høringssvar

De enkelte dataindsamlinger er nærmere beskrevet i det efterfølgende:

Interview med lovchefer

Der er i perioden fra 23. marts til 24. april gennemført interviews med 8 ud af 16 inviterede lovchefer fra fagministerier i centraladministrationen. Samtlige ministerier med undtagelse af Statsministeriet og Finansministeriet har modtaget invitation til at deltage i undersøgelsen. Grundet Covid19-krisen, og det heraf afledte behov for udarbejdelse af hastelovgivning i en række fagministerier, er deltagerantallet dog blevet mindre end ved gennemførelsen af en tilsvarende interviewrunde i 2019, som havde 10 deltagere.

Interviewene er gennemført som en blanding af skriftlige og Skype-baserede interviews, da sekretariatet under hensyntagen til de særlige arbejdsforhold under den Covid19-betingede hjemmearbejdsordning ønskede at udvise maksimal fleksibilitet i forhold til respondenternes forudsætninger. Enkelte af besvarelsene er således alene afgivet skriftligt.

De ministerier, der har været repræsenteret i lovchefundersøgelsen fremgår af tabel 1.

Tabel 1
Oversigt over fagministerier, der har deltaget i interviewrunden

Ministerium	Antal lovforslag i høring i 2019/20	Antal lovforslag fremsat for Folketinget i 2019/20
Børne- og Undervisningsministeriet	8	10
Forsvarsministeriet	1	2
Justitsministeriet	4	22
Miljø- og Fødevareministeriet (dav.)	16	16
Skatteministeriet	13	49
Social- og Indenrigsministeriet	9	20
Sundheds- og Ældreministeriet	4	13
Transport- og Boligministeriet	9	18
I alt	64 af 100	150 af 244

Som det fremgår af oversigten, har der i undersøgelsen deltaget fagministerier repræsenterende knap 2/3 af de lovforslag, som blev sendt i høring hos sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning i den forgangne folketingssamling.

Survey med interesseorganisationer og forskere

Sekretariatet gennemførte i perioden 17. marts til 21. april en online survey blandt 60 interesseorganisationer og forskere med relation til digitaliseringsklar lovgivning.

Deltagerne blev bedt om at vurdere resultaterne af indsatsen på en række parametre og blev desuden opfordret til at udpege konkrete eksempler på, hvor lovgivningen allerede i dag er digitaliseringsklar samt områder, hvor der er potentiale for forbedring.

Sekretariatet modtog i alt 30 besvarelser, hvilket er en svarandel på 50 pct.

Survey med lovskrivere

Sekretariatet udsendte i perioden 17. marts til 31. marts 2020 invitation til 87 lovskrivere om at deltage i surveyen.

Lovskriverne er identificeret ud fra de personer i ministerierne, som sekretariatet har været i dialog med i forbindelse med afgivelse af hørings svar. Der er derfor også flere lovskrivere fra hvert ministerium, der har modtaget og besvaret surveyen.

Ud af de 87 modtagere af surveyen, har 36 besvaret spørgeskemaet fuldt ud. Det svarer til en svarprocent på 41 pct. Flere af surveysspørgsmålene har dog op til 40 respondenter, og derfor vil svarprocenten for nogle spørgsmål være endnu højere.

Respondenterne fordeler sig på 16 af de i alt 18 ministerier. Af de ministerier, som har haft lovforslag i høring hos sekretariatet, er det således alene Udenrigsministeriet, som ikke er repræsenteret i undersøgelsen. Resultaterne af surveyen repræsenterer derfor relevante ministerier over en bred kam.

Kortlægning af effekten af sekretariatets hørings svar

Sekretariatet har foretaget en analyse af samtlige hørings svar afgivet til lovforslag modtaget i folketings samlingerne 2018-19 og 2019-20.

Analysen har haft til formål at fastslå i hvilket omfang, de konkrete anbefalinger i sekretariatets hørings svar efterfølgende er blevet indarbejdet helt eller delvist i det lovforslag, som efterfølgende er blevet fremsat for Folketinget.

Vurderingen af, om de konkrete anbefalinger i hørings svaret er blevet taget til følge er sket som en skøns mæssig vurdering foretaget af den enkelte ressortansvarlige sagsbehandler i sekretariatet ved sammenligning af det modtagne udkast til lovforslag med den efterfølgende fremsatte udgave.

Vil du vide mere

Sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning står til rådighed for yderligere dialog og vejledning om digitaliseringsklar lovgivning.

Kontakt Sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning på **klarlovgivning@digst.dk**

Udgivet af Digitaliseringsstyrelsen
Maj 2021

ISBN 978-87-93073-33-3

Design BGRAPHIC

